

KELMĖS savinininkų kunigaikščių Solomereckių gyvenimas ir likimai

Virgilijus LUKOŠIUS

Kunigaikščiai Solomereckiai – LDK didikai

Nuo 1552 iki 1591 metų Kelmės savininkai buvo Smolensko kunigaikščiai rusėnai Solomereckiai. Ši seniau garsėjusi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) giminė save kildino iš Riurikaičių. Solomereckiai buvo tiesiogiai ir netiesiogiai susiję su Žemaitija. Dabartiniiais laikais šios giminės istoriją yra tyrinęjusi istorikė iš Gardino Natalija Sliž¹.

Kunigaikščiai Solomereckiai turėjo nuosavą Ravičo (*Rawicz* – Meškos) herbą. Jame pavaizduota ant meškos sėdinti karūnuota mergina paleistais plaukais ir kunigaikščio mantija su mitra virš skydo (žr. iliustraciją). Žemaitijos herbe taip pat yra meška, tik stovinti. Įdomus sutapimas, kad 1638 m. (beveik tais pačiais metais, kai pasibaigė Solomereckių dinastija!) Gniezno² kaštelionas³ A. O. Pšijemskis (Ravičo herbo) savo valdose įkūrė Ravičo miestą, kurio herbe dabar taip pat pavaizduota meška, tik einanti. Yra ir daugiau miestų, kurių herbuose yra pavaizduota meška iš Ravičo herbo, kurį turėjo daugybė (net apie 500) giminių. Po Horodlės unijos jis paplito ir Lietuvoje.

Kunigaikštis Ivanas Vasiljevičius Solomereckis tampa Kelmės savininku

Kunigaikštis Ivanas Vasiljevičius Solomereckis Kelmės savininku tapo po to, kai 1550 m. pabaigoje arba 1551 metų pradžioje, būdamas Ainos valsčiaus (jis buvo prie Minsko) vietininku, vedė LDK kanclerio ir Vilniaus vaivados Jono Hlebavičiaus dukrą Aną (Oną) ir iš jos motinos Anos Bartoševičiūtės-Hlebavičienės 1552m. gavo pasogą, tame tarpe ir Kelmės dvarą su Dabikinės valsčiumi, kuris buvo prie Akmenės. Jis, gyvendamas santuokoje su savo pirmąja žmona Bogdana Sapiegaite (mirė 1550 m.), vaikų neturėjo. Kadangi B. Sapiegaitė nepaliko testamentu, jos tėvas maršalka Pavelas Sapiega bylinėjosi su Ivanu Vasiljevičiumi Solomereckiu dėl 1500 lietuviškų kapų grašių pasogos. Yra pagrimndo manyti, kad maršalka šią bylą laimėjo. Po vestuvių Ivanas Vasiljevičius Solomereckis visą laiką valstybinę tarnybą taip pat ėjo prie rytinės LDK sienos.

Tada didžiulis Kelmės dvaras, kuriam priklausė miestelis, keliolika kilometrų aplink jį buvusios žemių valdos su kaimais, buvo tvarkomas pažangiai. Jį valdė administratoriai, ūkvedžiai, tįūnai.

Solomereckiai buvo susigiminiavę su vietiniais didikais Šemeto-

Virgilijus Lukošius. Nuotrauka iš V. Lukošiaus asmeninio archyvo

mis, vienam jų kuriam laikui net buvo užstatę net dvarą.

Ivanas Vasiljevičius Solomereckis (~1515–1578) užėmė daug įvairių valstybinių postų, kai kuriuos jų gavo tarpininkaujant karalienei Bonai Sforcai. 1566 m. jis už gerą tarnybą, kurią ėjo kartu Mstislavlio seniūnu LDK pasienyje su Rusija, valdovas Žygimantas

(Nukelta į 30 p.)

Kunigaikščių Solomereckių personalinis Ravičo herbas

¹ Н. Сліж, „Сямейныя адносіны і шлюбныя стратэгіі Саламярэцкіх у 16 – першай палове 17 ст.“, *Гістарычны альманах*, т. 11, Гародня, Беласток, 2005. р. 86–121.

² Pirmoji Lenkijos sostinė, pirmoji Lenkijos metropolija. Gniezno katedroje iš pradžių buvo palaidotas šv. Vaitiekus (Adalbertas), kai jam prūsai nukirto galvą.

³ Kaštelionas – pilies ir aplinkinės teritorijos valdytojas. Jis vaivadijoje pagal rangą buvo antras asmuo po vaivados.

Baltarusių-lietuvių istorinio šaltinio „Barkulabovo metraštis“ 1908 m. leidimas

tas Augustas jį paskyrė pirmuoju naujai įsteigtos Mstislavlio vaivadijos kaštelionu. Dabar Mstislavlis – rajoninės reikšmės miestas Baltarusijos Mogiliavo srityje prie sienos su Rusijos Federacija. Nuo XII a. žinoma Mstislavlio kunigaikštystė. Ją Lietuvos didysis kunigaikštis Algirdas buvo prijungęs prie LDK.

Ivanas Vasiljevičius Solomereckis gyveno netoli pasienio, gerai žinojo Maskvos reikalus, aktyviai dalyvavo Livonijos kare. Liublino unijos, kurią jis palaikė tik po ilgų svyravimų, laikotarpiu kunigaikštis Mstislavlio pilyje turėjo 200 raitelių ir 400 karių būrį, tad Žygimantas Augustas nurodė jam neapleisti pilies. Pasiskundęs valdovui dėl vėluojančių pinigų iš išdo, greitai juos gavo. 1573 m. dalyvavo naujojo karaliaus Henriko Valua rinkimuose, vėliau su LDK valstybės gynybai nuo Rusijos.

55 Solomereckių sūnus Bogdonas aure net palinkęs
skrenda ant žirgo ir jį blauzdomis dar ugingomis myga,
priešai pažįsta gerai ne iš nugaros jį, o iš priekio!

Bogdaną Solomereckį šlovinančios eilutės „Radviliadoje“ (J. Radvano knygą iš lotynų kalbos išvertė Sigitas Narbutas)

Mirė Ivanas Vasiljevičius Solomereckis 1578 m. Mstislavlyje. Tiek jis, tiek jo tėvas bei vėliau (apie 1586-uosius metus) mirusi Ivano žmona Ana amžinam poilsiui atgulė jo tėvoninėje Solomerečėje – Ivano ir jo sesers Anos funduoto vienuolyno šv. Pakrovo (šv. Užtarėjo) cerkvės rūsyje, kuriame ilsisi Solomereckių šeimos narių palaikai⁴.

Ivanas su Ana turėjo sūnų Bogdaną bei dvi dukras – Mariną ir Barborą (Varvarą). Nėra tiksliai žinoma, kur ir kada jie gimė – Žemaitijoje, Vilniuje, prie Minsko ar prie Mogiliavo.

Dukra Barbora tėvo laidotuvsė nedalyvavo. 1578 m. rugsėjo mėnesį rašytame laiške jos motina apgailestauja, kad dukra dėl sveikatos būklės pusiaukelėje turėjo pasukti namo. Ana po vyro Ivano mirties gyveno su sūnumi Bogdanu Solomerečėje. Testamentą parašė jau sunkiai sirgdama. Visą turtą ji paliko sūnui Bogdanui, nors tai ir buvo Lietuvos Statuto pažeidimas⁵.

Sesuo Barbora dalį savo gimtųjų paveldėtų valdų ir turtą Žemaitijoje 1578 m. jau buvo perleidusi broliui. Vėliau Bogdanas seserims paskyrė kokias tai dalis.

Kelmės savininko Ivano Solomereckio tėvas Vasilijus ir sene- lis Ivanas

Kelmės savininko Ivano Solo-

mereckio tėvas Vasilijus Ivanovičius Solomereckis (~1490–1540), trumpai pabuvęs Žygimantui Senajam priklausiusios Kernavės valdytoju, 1520 m. buvo paskirtas Mogiliavo prie Dniepro upės vietininku ir ten praleido 20 metų. Tada jau ėjo į pabaigą 50 metų paliaubos tarp Livonijos ordino ir Rusijos carystės, tad buvo ruošiamasi LDK rytinių sienų gynybai. Tuose paribio kraštuose kovose su maskvėnais kiek anksčiau yra pasižymėjęs Ivano Solomereckio Vasiljevičiaus senelis (taip pat Ivanas Solomereckis), kuris buvo vedęs kunigaikščio Aleksandro Čartoriskio (vieno iš LDK didžiojo kunigaikščio Žygimanto Kęstutaičio nužudymo tiesioginių dalyvių) dukterį.

Vasilijus tėvoninėje Solomerečėje išlaikė vienuolyną, jo cerkvėje yra ir palaidotas. Jis turėjo valdų Minsko, Oršos ir Naugarduko pavietuose. Su žmona Ana (LDK raštinninko I. Vladykos dukterimi) turėjo 10 vaikų – 6 sūnus ir 4 dukras. Iš jo sūnų tik buvęs Kelmės savininkas Ivanas Vasiljevičius Solomereckis ir Pinsko seniūnas Bogdanas turėjo palikuonių.

Ivano Vasiljevičiaus ir Anos Hlebavičiūtės Solomereckių sūnus Bogdanas

Tuometis Kryčavo (vietovė, esanti už Mogiliavo) ir Ovručo (vietovė dabartinėje Ukrainoje) seniūnas Bogdanas (?–1602), pasi-

⁴M. Bendza, „Z dziejów prawosławnej diecezji białoruskiej (1700–1720)“, *Elpis*, tom 1, Białystok, 1999, p. 139.

⁵ *Опись документов Виленского Центрального Архива древних актовых книг*, Выпуск 2, Вильна, 1903, p. 20.

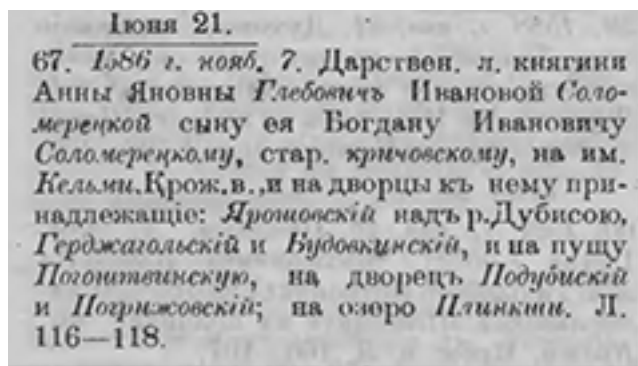
baigus Livonijos karui su Maskvos Rusija, 1583m. Vilniuje vedė našlę Ievą (Jevdokiją) Čartoriską (Dysnos seniūno, kilusio iš Polocko bajorų) Barkulabo Korsako dukrą, taip labai padidindamas šeimos turtus. Iš pasogos ir už pinigų, gautus pardavus keletą valdų (tarp jų ir Kelmę), jis galėjo prisipirkti daugiau valdų ir žemių rytinėje LDK dalyje. Bogdanas turėjo sūnų ir 4 dukras. Apie jo gyvenimą daugiausiai sužinome iš mūsų laikų pasiekusio vietinio stačiatikių šventiko surašyto „Barkulabovo metraščio“. Jame plačiai aprašyti kazokų siautėjimai Mogiliavo vaivadijoje, badmečio žiaurumai, vietinių žmonių gyvenimas, lietuvių ir lenkų seimai bei daug kitų faktų ir įvykių (žr. iliustraciją). Kaip tik tada Bogdanas pranešė etmonui Kristupui Radvilai Perkūnui, kad per kazokų sukeltą badmetį 100 žmonių iš jo valdų pabėgo į Maskoviją ir kad vėliau jų taip ir nebepavyko atgauti.

Bogdanas buvo tarp aktyviausių stačiatikių tikėjimo gynėjų Abiejų Tautų Respublikoje, vienas iš stačiatikių „Vilniaus draugijos“ steigėjų. Jo krikšto vardas buvo Olimprijus. Jis kartu su žmona vaikus auklėjo stačiatikių dvasia. Nepaisant to, yra išlikę jo laišku, rašytų lenkų kalba.

Bogdanas nuo jaunystės tarnavo Žygimanto Augusto karališkajame dvare, dalyvavo Livonijos karo mūšiuose, užėmė įvairias valstybines pareigas. Oršos pavieta, buvusiam ant Dniepro upės kranto, prie uošvio pastatytos Barkulabovo pilies jis išvystė miestelį, kuris tapo žymiu stačiatikių religiniu centru. Ten Bogdanas įsteigė mokyklą, pradėjo statyti vienuolyną, per 1599 m. Kalėdas priėmė LDK kanclerį Leoną Sapiegą „su daugybe ponų“. Jis įkūrė Bogdanovo miestelį, ten ir dar keliuose miesteliuose pastatė cerkvių, vienuolynų. Vienoje jo įsteigtų laurų (vyrų vienuolyne) ne kartą yra lankęsis Maskvos caras. Bogdanas pasisakė prieš Bresto bažnytinę uniją. Jo palaikai, kaip ir jo tėvo, kitų protėvių yra palaidoti Solomerečėje.

Bogdanas dvarų ir žemės valdų turėjo daugiau negu 20, t. y. daugiau net už tėvą. Jam nesutariant su pusbroliu Ivanu Bogdanovičiumi, Minsko miesto teisme 1582 m. ir vėliau buvo įregistruota keletas dokumentų dėl tėvoninės Solomerečės. Ši galų gale liko Bogdanui, o pusbroliui atiteko kita valda.

Bogdanui mirus, našle likusi jo žmona Ieva

Kelmės dvaro dovanojimo Bogdanui Solomereckiui registravimo įrašas (fragmentas iš 1904 m. Vilniuje išleisto senųjų dokumentų apyrašo)

turėjo daug rūpesčių bei teisminių bylų dėl likusio turto. 1617 m. sūnui Bogdanui (1589–1630), pakrikštytam Dalmatijos Izaoku (*Isak Dalmacki*) populiariu giminėje vardu, susirgus psichine liga, Ieva kartu su žentais rūpinosi jo turto valdymo reikalais. Sūnus nuo vaikystės buvo auklėjamas stačiatikių religine dvasia. Jį mokė geriausi to meto privatūs mokytojai, su vienu jų, garsiuoju Meletijumi Smotrickiu, Bogdanas lankėsi Vokietijos universitetuose. 1626 m. jis su antrą kartą su už B. Statkevičiaus ištekėjusia seserimi Aliona išleido raštą dėl stačiatikių Šventosios Dvasios vienuolyno Barkulabove. Po Alionos mirties fundavo dar keletą vienuolynų bei cerkvių kitose vietose, atsiųgino savo garsiajam mokytojui. Jam, nevedusiam ir bevaikiui, mirus, tėvoninę senąją Solomerečę, ten pat šalia esantį Salamereckio Gorodoką (dabar Siomkovas) ir Barkulabovą pasidalijo jo seserys.

Ivano Vasiljevičiaus ir Anos Hlebavičiūtės Solomereckių dukra Marina

Marina ištekėjo už garsios giminės atstovo, reformatų tikėjimą išpažinusio LDK medžioklio Jano Naruševičiaus, prieš tai su Stepono Batoro kariuomene dalyvavusio Pskovo apgultyje, padėjusioje užbaigti ilgąjį Livonijos karą.

Žinių apie Mariną yra išlikę nedaug. 1591m. užfiksuotas jos vardo pasikeitimas į Rainą (turbūt Regina), o tai dažniausiai būdavo pereinant į kitą tikėjimą. Marina ir Janas turėjo 4 sūnus. Istoriografijoje skelbiama, kad Marina mirė 1593m., tačiau 1594 m. užfiksuota, kad ji (Maruša) su vyru atsisako savo teisių į Kelmės dvarą

(Nukelta į 32 p.)

⁶ *Опись документов Виленского Центрального Архива древних актовых книг*, Выпуск 3, Вильна, 1904. p. 104, 137.

Bogdano naudai (žr. iliustraciją), o 1595 m. nurodyta, kad parduoda dalį Tytuvėnų dvaro⁶.

Ivano Vasiljevičiaus ir Anos Hlebavičiūtės Solomerekių dukra Barbora

Įdomus ir labai jau nuodėmingai įvairus buvo Barbaros (?–1595) gyvenimas. Nors ji ir moteris, bet apie ją išliko daug istorinių biografinių duomenų. Tuokiantis tada buvo surašomi inventoriniai registrai, tad taip išėjo, kad jie su kitais dokumentais pateko į giminaičių Hornostajų archyvą ir pasiekė mūsų laikus⁷. Juos nuodugnai išnagrino ir aprašė jau minėta istorikė N. Sliž⁸.

Barbora 1570 m. Solomerečės pilyje pirmą kartą ištekėjo už giminaičio Konstantino iš garsios Chodkevičių giminės. Jis buvo jos tetos Anos anūkas. Barbarai tėvai davė gana didelį 6000 kapų grašių kraitį. Tuo metu Konstantinas buvo gerokai prasiskolinęs, jam tų pinigų labai reikėjo. Konstantinas mirė jau kitais metais. Kažkas paskleidė gandus, kad jis buvo nunuodytas žmonos. Vyru mirus Barbora laukėsi vaiko. Testamentas buvo surašytas ir būsimo sūnaus, ir dukters atžvilgiu, bet, greičiausiai, kūdikis gimė negyvas. Po Konstantino mirties vyko ilgas Barbaros ir Chodkevičių bylinėjimasis dėl turto. Ji atidavė jiems archyvą, o sau pagal testamentą pasiliko porą dvarų ir grynųjų. Po vyro mirties ją ėmėsi globoti Bresto vaivada Gavrilas Hornostajus, kurio motina buvo Barbaros teta Ana.

Antrą kartą Ana ištekėjo 1572 m. toje pačioje Solomerečėje už kataliko – Polocko vaivados Stanislovo Davainos. Tada jai, greičiausiai, teko pakeisti religiją. Tarp jų buvo ne mažiau kaip 30 metų skirtumas, o abiem pagal Statutą turėjo praeiti metai gedulo po sutuoktinių mirties.

Vaivados Stanislovo Davainos asmenybė taip pat spalvinga. Kaip tada buvo madinga, jis, mirus tėvui, buvo įsūnytas bevaikio giminaičio Kijevo vaivados A. Nemirovičiaus ir jo žmonos Anos Sapiegaitės bei gavo nemažą palikimą.

1563 m. rusų caras Ivanas Rūstusis užėmė vieną turtingiausių LDK miestų Polocką, paėmė į nelaisvę vaivadą S. Davainą ir jo žmoną, vietos metropolitą Arsenijų ir tūkstančius Polocko gynėjų. S. Davainos

žmona Petronėlė buvo iš Radvilų. Sekančiais metais ji mirė nelaisvėje. Palaidojo Smolenske. Buvo bandyta apsikeisti su rusų kunigaikščio Petro Šuiskio palaikais, palaidotais Vilniuje, bet tam paprieštaravo Radvilos.

Daug kas S. Davainą, kuris buvo karaliaus Žygimanto Augusto draugas, kaltino dėl Polocko kapituliacijos. S. Davaina iš nelaisvės praktiškai išsipirko ir buvo apkeistas tik po 4,5 metų. Dėl to, kad prarado turtus, S. Davaina tapo nekenčiamas Radvilų, jis nebuvo pakviestas net į Liublino unijos seimą. 1566 m. Žygimantas Augustas pavedė jau aukščiau minėtam Barkulabui Korsakui paskirti S. Davainai nemažai kitų valdų vietoj turto, kurį jis buvo praradęs kovodamas su Maskvos kariuomene. Grįžo iš nelaisvės 1568m., jau būdamas pagyvenęs, kaip sakoma „amžiuje“. Tada vedė kunigaikščio Holovčinskio našlę Dorotą iš Kostevičių. Ji pagimdė dukrą, bet ji kartu su motina netrukus mirė. Jas abi palaidojo Balbieriškyje. Netrukus po to S. Davaina vedė trečią kartą – dabar jau Ivano Vasiljevičiaus ir Anos Hlebavičiūtės Solomerekių dukrą – jaunąją našlę Barbarą.

Bet... Neužilgo sutuoktinis pasiskundė civiliniam teismui ir Vilniaus vyskupui, kad žmona jį sumušė, nuodijo maistu ir gėrimu, susitarusi su tarnais pagrobė privilegijas, tuščius antspauduotus blankus, auksą, sidabrą ir išvyko. Paaiškėjo, kad Barbora išrašė vyrui 10 tūkstančių kapų grašių skolą už jo paties dvarą. Senstantis vyras tuo metu gyveno Naugarduke, o kai priartėjo tada siautėjęs maras, persikėlė į netoliese buvusį dvarą. S. Davainai reikėjo su Vilniaus vaivada M. Radvila išspręsti skolų reikalus. Tai buvo laikotarpis be karaliaus, o M. Radvila – svarbiausias asmuo valstybėje. Įsikišus M. Radvilai ir Kijevo vyskupui Mikalojui Pacui, buvo surašytas dokumentas, kad S. Davaina atleidžia savo žmonai (atsieit, nekariaus su moterimi), bet per 12 savaitių ji prie liudinkų turinti viską grąžinti. Barbora pavedė bylą vesti aukščiau minėtam Gavrilai Hornostajui. Tada dar buvo gyvi jos tėvai ir brolis.

Prieš kelis mėnesius iki S. Davainos mirties (1573 m.) Minske dalyvaujant G. Hornostajui buvo įregistruotas visų (pasikeitus Statutui nebeliko 1/3 turto apribojimo) jo valdų užrašymas

⁷ R. Ragauskienė, „XVI a. LDK bajorijos privačių archyvų saugojimo kultūra“, *Lituanistica*, t. 66, Nr. 2, 2006, p. 9.

⁸ Н. СЛИЖ, „Княжна Барбара Соломерецкая (?–1595) – безнаказанная преступница, часть I“, in: *Textus et Studia*, Nr. 2 (30), Krakow, 2022; часть II, in: *Textus et Studia*, Nr. 3 (30), Krakow, 2022.

Barborai. Pagal skolos ir dovanojimo įrašus, įregistruotus įvairių teismų knygoje, beveik visas S. Davainos turtas, kurio didžioji dalis buvo Naugarduko vaivadijoje, per porą metų perėjo jo žmonai Barborai. Būtų atitekę ir daugiau, jei ne Radvilų interesai. S. Davainos giminaičiai su Radvilomis bylinėjosi dar ilgai, net ir XVII amžiuje.

S. Davainą, kuris buvo bevaikis, net po mirties lydėjo nuotyčiai. Jį palaidojo tik po 2 metų, nes Radvilos jo giminaičiams neatidavė mirusiojo kūno, siūlė jį laidotuves susirinkti kitame dvare, negu minėti giminaičiai norėjo, siekė, kad kad laidotuvėse dalyvautų našlė, kad jo turtas būtų padalintas tik palaidojus S. Davainą. Pasikeitus Statutui, bevaikių turtas nebepatekdavo valstybės išdui.

Po kelių metų Barbora, padedant jau kitam asmeniui (F. Limantui), apkaltino savo giminaitį G. Hornostajų, su kuriuo iš pradžių kartu veikė prieš S. Davainą. Šis neliko skolingas ir surašė visus jos nusikaltimus: nugirdė vyrą, pavogė ir sufalsifikavo jo dokumentus, o kai šis užprotestavo, norėjo jį sudeginti gyvą. Jos įsakymu pavaldiniai sumušdavo žmones, net nužudė kelis bajorus, atsieit, ji norėjusi nužudyti net brolių Bogdaną. To negana. Barbora nevykdė teismų sprendimų, apgaulinėjo valdovo pareigūnus, pristatė jiems F. Limantą vietoj G. Hornostajaus, pateikinėjo jiems suklastotus (falšyvus) dokumentus, atiminėjo žemes, sudegino vieną dvarą ir t. t. Pagal Lietuvos Statutą už tuos nusikaltimus jai grėsė mirties bausmė. Bausmė grėsė ir pačiam G. Hornostajui, bet jis netrukus (1588 m.) mirė. Po 5 metų jo sūnus Jeronimas neaišku kodėl šią bylą užbaigė, sutikęs vietoj reikalaujamų sufabrikuotų 10 tūkstančių kapų grašių sumokėti 5 tūkstančius. Jam neturint tokių pinigų, už jį tai padarė LDK kancleris Levas Sapiega. Dar kita byla su G. Hornostajaus sūnumi dėl vieno dvaro po kelių metų Barborai vėl baigėsi laimingai (tada ji apgavo vieno Lenkijos miesto teismą, nors šis net neturėjo teisės svarstyti LDK jurisdikcijoje buvusios bylos).

Trečią kartą Barbora susituokė su jau minėtu Lydos pavieto vaiskiu Filipu Limantu⁹. To meto leidiniuose ilgą laiką buvo rašoma, kad Limantai kilę iš Italijos Florencijos. Dabar manoma, kad labiau tikėtina, jog jie kilimo iš Naugarduko krašto. F. Li-

mantas buvo katalikas, turtų neturėjo. Iki 1575m., kai jis susitiko Barborą, teismų knygoje fiksuota ne itin teigiamai jį charakterizuojančių įrašų. Prieš mirtį (1595 m.) Barbora Vilniuje surašė testamentą, kuriame sesers Rainos (tai Marina) prašė paimti auklėti dukrą Ievą, o sūnų Jurijaus ir Mikalojaus auklėjimą paliko vyrui, kuriam perėjo ir visas turtas. Verta atkreipti dėmesį, kad jei pirmasis Barbaros nėštumas buvo 1570 m., o sekantys tik 1586 m. ir vėliau, tai gimdyti jai dėl amžiaus nebuvo taip jau paprasta. Nors pagal 1597 m. teismų dokumentus (buvo toks sprendimas) našlys F. Limantas turėjo būti išvytas iš LDK, jis 1605m. dar buvo renkamas į LDK Tribunolą teisėju.

Tiek avantiūru, apgavysčių, papirkinėjimų, gąsdinimų, nesąžiningumo, kiek viso to priskiriama Barborai, reikia sugebėti padaryti! Ji nuolat bylinėjosi dėl žemių ribų, užgrobdavo žemes, skolindavosi pinigų ir jų neatiduodavo (atsieit, ne jos parašas!), net sugebėjo keletą metų nemokėti bažnyčiai dešimtinės ir t. t. Tačiau... Ji nė karto nebuvo nuteista bei nubausta! Tikėtina kad taip atsitiko dėl teismų nekompetencijos ir Barbaros turėtų kvalifikuotų patarėjų.

Kunigaikščių Solomereckių dinastijos pabaiga

XVI–XVII a. dar gyvavo kita jaunesnioji Solomereckių giminės šaka. Stačiatikis Nikolajus Levas, keli metai prieš mirtį tapęs Smolensko kaštelionu, su žmona Kijevo kašteliono Romano Goiskio dukra Raina turėjo sūnų Janą-Vladislovą ir 4 dukras.

Vyriškoji kunigaikščių Solomereckių giminės linija užgeso 1641 m., kai mirė Pinsko maršalka Janas Vladislovas Solomereckis. Kaip rodo jau minėto M. Smotrickio dokumentuose užfiksuotas pastebėjimas, gali būti, kad J. V. Solomereckis, vesdamas Trakų pakamario Petro Valavičiaus dukrą Haną Valavičiūtę, perėjo į katalikybę. Jis buvo iš to paties herbo giminės kaip ir Žemaitijos seniūnas Jeronimas ar Tytuvėnų bernardinų vienuolyno fundatorius Andrius Valavičiai. Hana, vyrui mirus, ištekėjo už LDK raštininko Kazimiero Paco.

Kitais metais po J. V. Solomereckio mirties Pinsko paviete sudegė Visocko pilis, buvusi dabartinės Ukrainos teritorijoje. Gaisras tada sunaikino ten buvusį kunigaikščių Solomereckių archyvą.

⁹ Tuo laikotarpiu LDK gyveno ir kitas Filipas Limantas (Limontas). Jis buvo stačiatikių šventikas Trakuose.